

USTANOVITEV DIREKTORATA ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH!

UTEMELJITEV:

V Strategiji vseživljenjskosti učenja, ki jo je leta 2007 sprejelo Ministrstvo za šolstvo in šport (tako se je takrat še imenovalo), smo zapisali strateško pomembno trditev, da mora vseživljenjskost učenja (v nadaljevanju VŽU) postati »vodilno načelo vsega izobraževanja in učenja ter temeljna družbeno-razvojna strategija« (Strategija, str. 7).

Ta trditev, če jo hočemo udejanjiti, zahteva sistemsko porazdelitev izobraževanja in učenja na temeljno, ki ga mora dati '*začetno izobraževanje*' (v angleščini, primerjalno, '*initial education*'), in tisto, ki ga lahko preložimo na kasnejša obdobja, to je '*nadaljevalno izobraževanje*' (*angl. 'continuing education'*). S tem sprejmemo novo izhodišče za celoto in sistem vzgoje in izobraževanja, to je, da se učimo in izobražujemo vse življenje. Čas učenja ne sme biti omejen na šolsko obdobje otrok in mladine, postati mora pomembna sestavina življenja – človekove osebne in poklicne poti – tudi kasneje. Pri tem postane izobraževanja odraslih sistemsko enako pomembno kot izobraževanje otrok in mladine in ga lahko upravičeno označimo in štejeemo za *dejavnik ocelotenja vzgoje in izobraževanja*.

Te radikalne spremembe mora zagotoviti ustrezna državna politika. Ne takšna, ki sprejme strategijo VŽU (ker je s tem zadovoljila zahteve Bruslja), potem pa si 'opere roke', temveč takšno, ki si 'odpre oči', da vidi: da njena skrb ne more biti le šola, temveč ustvarjanje ustreznih okoliščin za izobraževanje in učenje skozi vse življenje, na kakršenkoli način; da se izobraževanje na more deliti na '*redno*' (za mladino) in '*izredno*' (za odrasle), ker je takšno poimenovanje slabšalno za izobraževanje odraslih; da je znanje prisotno povsod, na vseh področjih življenja, v vseh poklicih in na vseh področjih dejavnosti, in da je povsod treba razvijati motivacijo odraslih za učenje in pridobivanje znanja.

Žal se vzgojno-izobraževalna politika in politični odločevalci (ministri za vzgojo in izobraževanje in šport, osebje ministrstva, Vlada RS) na dosežke na področju učenja in še posebno na področju izobraževanja in učenja odraslih na odzivajo ali pa se ne odzivajo ustrezno. Ministrstvo za izobraževanja, znanost in šport (MIZŠ) določa svoje organizacijske enote po šolski shemi; ima poleg direktoratom za šport in za znanost še tri za področje vzgoje in izobraževanja, to so direktorati za *predšolsko vzgojo in osnovno šolo*, za *srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih* in za *visoko šolstvo*. V tej shemi izobraževanje odraslih nima svojega direktorata, je le sektor v enem od *šolskih* direktoratom, kar posledično pomeni, da v kolegiju ministra izobraževanje odraslih nima svojega direktorja, temveč ga zastopa direktorica enega od šolskih direktoratom, ta čas je to direktorica direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih.

A izobraževanje odraslih je zelo veliko in raznovrstno področje izobraževanja in učenja, pretežno (vsaj 90 odstotkov) neformalnega, organizacijsko je torej zdaj podrejeno enemu od direktoratom za formalno izobraževanje (in še za le eno vrsto šol). V MIZŠ torej ni mesta za nešolski direktorat, s tem pa tudi ni pravega vsebinskega in miselnega stika z naravo in posebnostmi izobraževanja odraslih; še več, s tem tudi ni vsebinskega in miselnega stika z vseživljenjskim učenjem in njegovo filozofijo ter strategijo! Če misel razvijamo še dalje, je pojem '*učenje*' in njegovo pojmovanje izrazito podrejeno pojmu '*izobraževanje*'

in 'šolanje'. O dominaciji šolske kulture in tradicije pri nas govori tudi to, da se v javnosti (tudi v medijih), ko govorijo o vzgoji in izobraževanju in o MIZŠ, pretežno uporablja izraz 'šolstvo' (npr. 'šolska ministrica') in ne izobraževanje, kaj šele učenje.

Udejanjiti Strategijo vseživljenjskosti učenja pomeni sprejeti in sistemsko udejanjiti strategijo VŽU. To pa pomeni, da država ne ureja sistemsko le vzgoje in izobraževanja otrok in mladine, temveč, da sistemsko ureja tudi izobraževanje odraslih na vseh področjih sistema, to pa so upravljanje, zakonodaja, financiranje, omrežje izvajalcev in nosilcev dejavnosti ter infrastruktura, to kar je zdaj še pretežno neurejeno in/ali vsaj zapostavljeno. Samostojnemu direktoratu za izobraževanje odraslih tako ne bi kmalu zmanjkalo dela!

V potrditev naše pobude govorijo tudi strateški dokumenti, ki jih je v zadnjem času sprejemala Republika Slovenija, to pa so 'Strategija dolgožive družbe' in 'Strategija razvoja Slovenije do leta 2030', v katerih VŽU označujejo in štejejo za temeljno podlago našega razvoja! Še nadaljnji pogoj pa je to, da Strategijo vseživljenjskosti učenja sprejme Vlada RS, kar je ob sprejemanju Strategije predlagala že skupina, ki jo je pripravljala, in da pri udejanjanju VŽU sodelujejo vsa ministrstva, saj je znanje povsod, ne le v šolah in izobraževalnih ustanovah.

Pripravil: dr. Zoran Jelenc,

izr. profesor za andragoško teorijo in nekdanji predsednik Andragoškega društva Slovenije